Τα «Δημήτρια» της Θεσσαλονίκης

Του Φοίβου Ανωγειανάκη

Τα «Δημήτρια» γιόρτασαν φέτος τα είκοσι χρόνια τους. Με πλατύτερο σε σύγκριση με τις προηγούμενες χρονιές πρόγραμμα, συνέβαλαν αποφασιστικά στο γιορτασμό της «Θεσσαλονίκης 2300 χρόνια». Ποσοστικά τουλάχιστον, γιατί οι τέσσερις μόνο — από τις δεκαοχτώ μουσικές και χορευτικές εκδηλώσεις του φετινού προγράμματος — που κατορθώσαμε να παρακολουθήσουμε, δεν μας επιτρέπουν να εκτιμήσουμε και την ποιότητα της όλης προσφοράς.

Από το πρόγραμμα ακούσαμε τη συναυλία μουσικής δωματίου της «Καμεράτας της Κολωνίας», τη συναυλία «σύγχρονης μουσικής» του Θωμά Σλιώμη, το Ορατόριο του Νίκου Αστρινίδη «Άγιος Δημήτριος» (1962, Κρατική Ορχήστρα Θεσ/νίκης, Χορωδία Δήμου Θεσσαλονίκης και σολίστες, δ/νση Ν. Αστινίδης) και τους «Σολίστες της Μασσαλίας» (Ορχήστρα εγχόρδων και οκτώ τρομπέτες σολίστες, δ/νση Κάρολος Τριχολίδης).

Κορυφαία εκδήλωση η **«Καμεράτα» της Κολωνίας.** Τέσσερις μουσικοί, οι Μ. Σνάιντερ - φλάουτο με τάτα, Χ. Π. Βέστερμαν - όμποε, Ρ. Τσίπερλινγκ - τσέλο και Χ. Χαίρεν - τσέμπαλο, με παλαιά όργανα και τεχνική παιξίματος εποχής μπαρόκ, μας χάρισαν μια ανεπανάληπτη βραδιά. Ο άψογος συντονισμός, η φρεσκάδα και η ακρίβεια του ρυθμού και προπαντός το χρώμα και η τεχνική της εποχής του Μπαχ μας έδωσαν το «μέτρο» ερμηνείας της προκλασικής και της πρώιμης κλασικής μουσικής, σε μια εποχή όπου η επίδειξη δεξιοτεχνίας από τη μια μεριά, και από την άλλη οι υπερβολές της ρομαντικής εκφραστικής, αλλοιώνουν επικίνδυνα το ύφος μπαρόκ. (Στο πρόγραμμα έργα Τέλεμαν, Μπαχ, Κορέλλι, Χαίντελ, Σκαρλάτι και Βιβάλντι).

Εξαιρετικά ενδιαφέρουσα η μετάκληση του συγκροτήματος **«Οι σολίστες της Μασσαλίας».** Η ιδιαιτερότητά τους οφείλεται στους επίλεκτους σολίστες τρομπέτας που δίνουν την ευκαιρία στο συγκρότημα να προβάλλει προκλασική ή νεότερη μουσική με σόλο όργανο την τρομπέτα. Μουσική που παίζεται σπάνια, ακόμα και στα μεγάλα μουσικά κέντρα, ενώ η ποιότητά της βρίσκεται στο ίδιο υψηλό επίπεδο με τα αντίστοιχα έργα για βιολί, τσέλο κ.λπ. της εποχής μπαρόκ (σονάτα, κοντσέρτο κ.λπ.).

Πραγματικά, η εναλλαγή των έργων, Βιβάλντι, Μπίμτερ, Μαμφεντίνι, Τορέλλι κ.ά. με 2, 4, 6 ή και 8 τρομπέτες σόλο ήταν μια σπάνια, όπως είπαμε ήδη, μουσική προσφορά στο κοινό της Θεσ/νίκης, που ευχόμαστε να χαρεί σύντομα και η Αθήνα στο Ηρώδειο.

Η εκτέλεση, όπως ήταν φυσικό εποίκιλε, εκφραστικά, ανάλογα με τις δυνατότητες — μουσικές και τεχνικές — των σολίστ. Σταθερό σημείο της όλης συναυλίας η Ορχήστρα: ωραίος συγχρονισμός, ηχητική ομοιογένεια, ζωντανός ρυθμός.

Η άρια του Στραντέλλα από τη σοπράνο Βαρβάρα Τριχολίδου: με ωραία φωνή και αυστηρή ως ύφος. Όχι όμως και με την ανάλογη άρθρωση. Όσο τώρα για την Καντάτα αρ. 51 του Μπαχ, οι καταστροφικές διαστάσεις που πήραν η ανύπαρκτη άρθρωση (ακούγαμε μόνο φωνήεντα) και οι ακάθαρτες, τεχνικά, κολορατούρες δεν αφήνουν περιθώρια σχολιασμού.

Ακριβής και σίγουρος για το ύφος των έργων ο μαέστρος Κάρολος Τριχολίδης. Περισσότερες δοκιμές — αιώνιο πρόβλημα στα μετακαλούμενα συγκροτήματα — θα έδιναν καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στους σολίστες και την ορχήστρα και μεγαλύτερη πλαστικότητα στη ροή της μουσικής φράσης.

Ακριβής και σίγουρος για το ύφος των έργων ο μαέστρος Κάρολος Τριχολίδης. Περισσότερες δοκιμές — αιώνιο πρόβλημα στα μετακαλούμενα συγκροτήματα — θα έδιναν καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στους σολίστες και την ορχήστρα και μεγαλύτερη πλαστικότητα στη ροή της μουσικής φράσης.

Ο **Άγιος Δημήτριος»** του Ν. Αστρινίδη μόνο ως προσπάθεια μπορεί να θεωρηθεί. Προσπάθεια θαρραλέα, αν θέλετε του αρχίζει όμως και τελειώνει σ' αυτά τα όρια, την προσπάθεια. Κι αυτό όχι γιατί ο συνθέτης δεν ανθεξε τον «όγκο», δηλαδή τις εσωτερικές διαστάσεις του ορατορίου. Αντίθετα, τα πάντα ήσαν «στη θέση τους» σύμφωνα με το κλασικό και ρομαντικό πρότυπο του είδους. Αλλά όταν λέμε «στη θέση τους» εννοούμε απλώς: μορφολογικά. Ό,τι απουσίαζε από την παρτιτούρα ήταν η προσωπικότητα του δημιουργού. Η απρόσωπη μελωδική, η «σχετικά μοντέρνα αρμονική υφή» και η διαριά ενορχήστρωση — κλισέ από το κλασικορομαντικό ρεπερτόριο μαζί με κάποια ψήγματα «ελληνικότητας» — γρήγορα κούρασαν τον ακροατή. Αρνητική για την προβολή του έργου ήταν και η εκτέλεση. Η διαρκής υπογράμμιση των φόρτε (ιδιαίτερα στα χάλκινα) και η όχι άψογη άρθρωση (εκτός από τον Γ. Παππά και — λιγότερο — τον Α. Κουλουμπή) σάρωσαν τελικά και τις λίγες νησίδες μουσικού ενδιαφέροντος.

Ό,τι ακούσαμε στη **συναυλία του Θωμά Σλιώμη** δεν ήταν παρά ένας αφελής «αυτοσχεδιασμός». Την ίδια εντύπωση είχαμε με την εξίσου αφελή «ποίηση» που με τόσο **στόμφο** απάγγειλε. Πιστεύει όμως αλήθεια ότι μ' αυτόν τον τρόπο θα «απελευθερώσουμε τον ήχο» (πρόγραμμα); Θεσ/νίκη, Αίθουσα Τελετών Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης 31.10. - 4.11.85.